

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO
Sendes Postmottak@fin.dep.no

Deres ref:

Oslo, 30.03.2015
Vår ref: Jarle Hammerstad/ 15-9134

Scheel-utvalget (NOU 2014:13)

Hovedorganisasjonen Virke representerer 19 300 virksomheter med 220 000 ansatte i bredden av næringslivet. Skattemessige rammevilkår er av stor betydning for næringslivets muligheter til å skape verdier og ansette folk, og samtidig bidra til en langsiktig finansiering av fellesskapet.

Innledning og sammendrag

Virke mener at brede skattegrunnlag, lave satser og næringsnøytralitet gir best grunnlag for effektiv ressursallokering, høy verdiskaping, høy sysselsetting og best grunnlag for finansiering av fellesskapet. Virke er glad for at Scheel-utvalget legger disse prinsippene til grunn:

- Brede skattegrunnlag og lave satser
- Næringsnøytralitet – likebehandling av investeringer på tvers av næringer, samt likebehandling av virksomhetsformer
- Samtidig bør det, slik utvalget også anfører, være nær kopling mellom person- og selskapsbeskatningen for å motvirke tilpasninger.

Utvalgets mandat var å utrede om selskapsskatten er godt tilpasset den internasjonale utviklingen. Virke støtter utvalgets beskrivelse av utfordringene forbundet med at flere av Norges handelspartnere reduserer skatten på selskaper. Utvalgets analyse og vurderinger peker entydig i retning av at Norge bør redusere selskapsskattesatsen.

Vi vil i dette høringssvaret konsentrere oss om selskapsskatten, som er hovedsaken for utvalget. Av utvalgets øvrige forslag vil vi legge vekt på eierbeskatningen og kort berøre personinntektsskatt, merverdiavgift og fradrag. Først en oppsummering av Virkes standpunkter til spørsmål utvalget tar opp:

- Virke er enig med utvalget i at **selskapsskattesatsen bør ned**. Virke ser ikke for seg at dette gjøres i en så omfattende reform som utvalget legger opp til, med en reduksjon helt ned til 20 pst. og medfølgende endringer i bl.a personskatt og eierbeskatning. Virke mener satsen i første omgang bør ned til OECD-gjennomsnitt, dvs 25 pst. Dette bør gjennomføres i statsbudsjettet for 2016.

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO 0255 Oslo
Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tel +47 22 54 17 00
Fax +47 22 56 17 00
E-post
info@virke.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org nr.
970 134 646 MVA

- **Formuesskatt /eierbeskatning:**
 - Utvalgets forslag om økt eierbeskatning må ses i sammenheng med formuesskatten på norske eieres næringsverdier. Så lenge norske private eiere har en formuesskatt som andre eiere ikke har, kan ikke Virke støtte utvalgets forslag om økt eierbeskatning. Siden skattereformen av 2006 har eierbeskatningen økt sterkt i form av formuesskatt og utbytteskatt.
 - Virke ønsker en kraftig reduksjon av formuesskatten som rammer investeringer i næringsvirksomhet, primært gjennom å fjerne formuesskatt på arbeidende kapital. All den stund formuesskatten fortsatt eksisterer, er Virke enig med utvalget i at ulike formuesobjekter bør verdsettes likere.
- **Personinntektsbeskatning:** Virke er enig med utvalget i at det bør være samme sats på alminnelig inntekt for personer og selskap for å motvirke skattetilpasninger. Virke mener også at marginalsatten på arbeidsinntekter bør være noenlunde lik skatten på kapitalinntekter. Virke mener likevel at utvalgets forslag om endringer i personinntektsbeskatningen i for stor grad er vurdert ut fra hva som balanserer systemet, og i for liten grad relatert til hva som er best for å styrke arbeidstilbudet. Virke mener det kan være grunn til å prioritere økt minstefradrag i inntektsskatten for å fremme arbeidslinjen.
- Virke er enig med utvalget i at det bør vurderes å fjerne enkelte fradrag. Virke mener det er gode grunner til å **fjerne skatteklasse 2 og pendlerfradraget**. Skatteklasse 2 gir et incentiv til ikke å jobbe der ektefellen har inntekt, og det er vanskelig å forstå hvorfor man skal premiere det å bosette seg langt unna et fast arbeidssted. Virke vil på den annen side forsvare fradraget for gaver gitt til frivillige/ideelle organisasjoner. Dette fradraget betyr mye for frivillig innsats og koster staten og skattesystemet lite.
- **Virke støtter ikke utvalgets forslag om økt merverdiavgift til 15 pst** for områder som i dag har 0 eller 8 pst. Dette vil ramme bl.a kultur og reiseliv. At kulturområdet har laveste sats, 8 pst, er grundig utredet av Kulturmoms-utvalget. Scheel-utvalget har ikke vurdert konsekvenser for kultursektoren eller andre områder som berøres av en økning fra 0 eller 8 til 15 pst.
- Virke har ikke forutsetninger for å vurdere utvalgets forslag om merverdiavgift på finansielle tjenester og skattemessige avskrivninger. Når det gjelder spørsmålet om innføring av statlig eiendomsskatt, mener Virke at dette må utredes mer før det er grunnlag for å ta stilling.
- **Virke mener Scheel-utvalget bør følges opp skrittvis og i form av skattelettelse.** Utvalget argumenterer for at alternativet som innebærer skattelettelse vil gi økte skatteinntekter til staten på sikt fordi det gir økt økonomisk effektivitet og aktivitet, dvs dynamiske effekter. Virke mener at både redusert selskapsskatt til 25 pst og fjerning av formuesskatt på arbeidende kapital vil gi dynamiske effekter i form av økte investeringer i næringsvirksomhet, som i neste omgang gir økte skatteinntekter.

Selskapsskatten

Internasjonalisering, høy kapitalmobilitet og endringer i internasjonal næringsvirksomhet har de senere år gitt økt press på selskapsbeskatningen i form av skattekonkurranse og overskuddsflytting. Stater konkurrerer om investeringer og næringsvirksomhet gjennom å tilby gunstig selskapsskatt, og overskudd flyttes til land med lav sats.

Norge innførte med skattereformen av 1992 en flat "selskapsskatt" på 28 pst. Den var konkurransedyktig i 1992, men etter at mange OECD land har redusert satsen de seneste år, ligger Norge over OECD-gjennomsnittet. De andre nordiske landene og Storbritannia har de seneste årene trappet kraftig ned. Før 2005 lå både Sverige, Danmark, Finland og Storbritannia over 28 pst. Disse fire landene ligger nå under 24 pst. Norge har fra 2014 redusert satsen til 27 pst.

Noen land har gått mer drastisk til verks. Irland reduserte for drøyt ti år siden selskapsskatten ned mot 10 pst. Bak denne strategien lå først og fremst et behov for å skape flere arbeidsplasser. Ledigheten var svært høy i Irland, og resultatet på kort sikt var vellykket: kombinasjonen av relativt lave kostnader og lav skattesats gjorde at multinasjonale selskaper etablerte seg i Irland. Irland fikk imidlertid et press på statsfinansene og kom opp i en gjeldskrise. Etter finanskrisen flyttet flere bedrifter fra Irland, noen etablerte seg på steder med enda lavere skattesats, og arbeidsledigheten økte igjen.

I Norge har vi ingen arbeidsledighet som skulle tilsi at vi gikk inn på en strategi om å være ledende i konkurransen om å ha lavest selskapsskatt. Norge har imidlertid høyere kostnader enn de andre nordiske landene og våre handelspartnere forøvrig. Det innebærer at vi ikke kan ha vesentlig høyere selskapsskatt. Kombinasjonen av høyt kostnadsnivå og høy selskapsskatt kan føre til færre etableringer i Norge. Det kan gi økt arbeidsledighet og mindre skatteinntekter på sikt.

Virke mener at Scheel-utvalget har gitt en grundig og god vurdering av denne situasjonen og risikoen ved å ligge over OECD-gjennomsnittet med selskapsskatten. Virke mener derfor at satsen i selskapsskatten bør reduseres. Det bør gjøres skrittvis. I første omgang mener Virke det handler om å komme ned på OECD-gjennomsnittet, dvs 25 pst. Det bør gjøres i statsbudsjettet for 2016.

For øvrig bør vi vurdere satsen løpende i lys av utviklingen internasjonalt; både den økonomiske utviklingen og andre lands skattepolitikk. Det pågår et viktig arbeid i EU og i G20 med sikte på å unngå for stor skattekonkurranse mellom landene og hindre overskuddsflytting. Virke mener Norge bør bidra til et internasjonalt samarbeid mot selskapers skatteplanlegging og utnyttelse av ulikheter i skattesystemene, særlig bruk av skatteparadiser. Omfattende overskuddsflytting til land med svært gunstig selskapsskatt gir stort press på statsfinansene i OECD-landene. Samtidig taper virksomheter som betaler sin skatt der overskuddet produseres konkurransemessig i forhold til multinasjonale virksomheter som flytter overskudd og gjeld mellom land.

Overskuddsflytting handler på den ene siden om å flytte skattepliktig overskudd fra land med høy selskapsskatt til land med lavere skatt, og på den andre siden at gjeld føres i land med muligheter for fradrag. Det er allerede truffet tiltak i Norge mot flytting av

gjeld, gjennom innstramningen i muligheten til å trekke fra gjeldsrente i forbindelse med statsbudsjettet for 2014. Virke mener det er grunn til å vurdere virkningene av denne innstramningen før det treffes ytterligere tiltak mot virksomheters gjeldsføring. På dette området er det viktig å følge med på den internasjonale utviklingen.

Formuesskatt / eierbeskatning

Både selskapsskatten og formuesskatten påvirker investeringer i næringsvirksomhet. Virkes erfaring er at formuesskatt har negativ virkning på investeringer, aktivitet og incentiv til å skape, og at den således hemmer norske bedrifters grunnlag for vekst, samt nyetableringer.

Formuesskatt har, i likhet med selskapsskatt, vært gjenstand for internasjonale diskusjoner. Som følge av formuesskattens negative effekt på investeringer er det få land som har formuesskatt. De land som har formuesskatt har enten betydelig lavere sats enn Norge eller en skjerming av næringsformue. I EU har diskusjoner om formuesskatt særlig vært knyttet til små og mellomstore bedrifters vekstevne.

En vesentlig forskjell på selskapsskatten og formuesskatten, utover at formuesskatten belastes eieren mens selskapsskatten er på selskapet, er at formuesskatt betales uavhengig av bedriftens inntjening, mens selskapsskatt er på overskudd. Således rammer formuesskatten særlig bedrifter i en oppstartsfase. Kapital skutt inn i en bedrift i form av driftsmidler, bygninger og verdipapirer beskattes før investeringene begynner å kaste av seg. Norsk næringsliv har behov for omstilling og nyetableringer. I en slik situasjon har formuesskatten en særlig uheldig virkning.

Virke ønsker fullt fritak for all formuesskatt på arbeidende kapital. I avtalen mellom regjeringspartiene, KrF og Venstre som ble inngått om statsbudsjettet 2015, er det enighet om at regjeringen skal "utrede en modell for formuesskatt der arbeidende kapital fritas for beskatning". Det er viktig at denne utredningen tar utgangspunkt i hovedintensjonen, at arbeidende kapital ikke skal pålegges formuesskatt, og ut i fra det arbeider med å identifisere en eller flere modeller som både er praktiserbare, robuste og med bedre incentiver for økt verdiskaping enn dagens skatteregler gir.

Formuesskatt på arbeidende kapital utgjør om lag 5,6 milliarder kroner (påløpt, ifølge svar fra Finansdepartementet på spørsmål fra Finanskomiteen/Sps fraksjon 22.10.14). Utbytteskatten utgjør om lag 8,4 milliarder kroner i 2015. I 2005 var det ikke utbytteskatt, og formuesskatten på arbeidende kapital utgjorde mellom 2 og 3 milliarder kroner. Denne eierbeskatningen – formuesskatt på arbeidende kapital og utbytteskatt – har altså økt fra under tre til 14 milliarder kroner på ti år.

I en slik situasjon, der eierbeskatningen i Norge har økt sterkt og der få andre land har formuesskatt på næringsaktiva av betydning, går Virke mot en skjerping av eierbeskatningen. Utvalgets flertall foreslår skjerpet eierbeskatning for å utjevne forskjell i marginalsikten på arbeidsinntekt og kapital når selskapsskatten reduseres, men tar ikke hensyn til konsekvenser for investeringer i næringslivet og norske private eieres rammevilkår sett i forhold til eiere i andre land. Medlemmet Grydeland mener imidlertid at eierbeskatningen ikke bør skjerpes. Virke mener det er mulig å få til en reduksjon av selskapsskatten ned til 25 pst uten å skjerpe eierbeskatningen. Snarere bør formuesskatten på arbeidende kapital fjernes.

Personinntektsbeskatning

Utvalget foreslår omfattende endringer av personinntektsbeskatningen for å tilpasse denne til redusert selskapsskatt. Virke er enig med utvalget i at det bør være samme sats på alminnelig inntekt for personer og selskap for å motvirke skattetilpasninger. Samtidig mener Virke at endringer i personinntektsbeskatningen først og fremst bør vurderes ut fra hva som tjener arbeidslinjen, dvs hva som bidrar til at flere velger arbeid fremfor trygd. Forholdet mellom arbeid og trygdeytelser vil være svært avgjørende for vår evne til å bære velferdsstaten i årene fremover.

Virke mener at utvalgets forslag om endringer i personinntektsbeskatningen i for stor grad er vurdert ut fra hva som balanserer systemet, og i for liten grad relatert til hva som er best for å styrke arbeidstilbudet. Virke mener det kan være grunn til å prioritere økt minstefradrag i inntektsskatten for å fremme arbeidslinjen. Med en inkrementell tilnærming til Scheel-utvalgets ulike forslag, vil det være mulig i større grad å vurdere andre hensyn enn systemhensyn for endringer i personinntektsbeskatningen.

Fradrag

Virke er enig med utvalget i at det bør vurderes å fjerne enkelte fradrag. Virke mener det er gode grunner til å fjerne skatteklasse 2 og pendlerfradraget. Skatteklasse 2 gir et incentiv til ikke å jobbe der ektefellen har inntekt. I forbindelse med statsbudsjettet for 2015 vedtok Stortinget å beholde skatteklasse 2. Virke ser at det kan være fordelingsmessige hensyn bak skatteklasse 2, men mener at dette bør veies mot hensynet til arbeidslinjen. På sikt mener Virke det vil være svært uheldig å opprettholde incentiver i skatte- og trygdesystemet til å velge bort arbeid.

Virke er også enig med utvalget i at pendlerfradraget bør fjernes. Det er vanskelig å forstå hvorfor man skal premiere det å bosette seg langt unna et fast arbeidssted gjennom skatteincentiv. Bo- og arbeidsregioner bør styrkes gjennom samferdselspolitiske virkemidler.

Virke støtter ikke utvalgets forslag om å fjerne fradraget for gaver gitt til frivillige/ideelle organisasjoner. Frivillig sektor har få finansielle kilder. Fjernes dette fradraget vil sektoren bli enda mer avhengig av staten og i større grad bli et instrumentelt virkemiddel for offentlig politikk. Det er et uttalt politisk ønske at frivillig sektor skal være uavhengig for fritt å kunne generere frivillig innsats som tjener samfunnet på mange nivåer. Utvalget anfører ikke argumenter for å fjerne dette fradraget utover at det "kompliserer skattesystemet". Det er imidlertid vanskelig å se at dette fradraget kompliserer så mye. Fradraget betyr, etter Virkes vurdering, mye for frivillig innsats og koster staten og skattesystemet lite.

Merverdiavgift – laveste sats

Scheel-utvalget foreslår å øke merverdiavgiften for områder som i dag har 0 eller 8 pst til 15 pst. Forslaget er ikke utredet, og Virke ser at det vil ramme bl.a kultur og reiseliv. Kultur- og reiselivstilbud er innrettet etter dagens mva-sats og er sårbare for endringer, bl.a knyttet til utenlandsk turisme. At kulturområdet har laveste sats, 8 pst, er forøvrig grundig utredet av Kulturmomsutvalget. Utvalgets forslag om endringer er svakt begrunnet. Derfor støtter ikke Virke forslaget om å øke merverdiavgiften for områder med sats 0 eller 8.

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Harald J Andersen
Direktør

Lars E Haartveit
Sjeføkonom

Jarle Hammerstad
Direktør næringspolitikk